

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Dynamiek en stagnatie in de Republiek

1 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat conclusie 4 onjuist is, omdat de Schelde pas 25 jaar later (1585) wordt afgesloten (waarmee verbinding overzee met Portugal onmogelijk was geworden).

Opmerking

Alleen met een historisch juiste toelichting worden scorepunten toegekend.

2 maximumscore 4

Uit het antwoord moet blijken dat:

- de Staten van Zeeland een andere opvatting hebben dan de Staten-Generaal over het gevoerde beleid, want in deze resolutie pleiten zij voor openstelling van de Schelde om de handel/het personenverkeer met Antwerpen op gang te houden, terwijl de Schelde na 1585 juist door de Staten-Generaal is afgesloten 2
- de Staten van Zeeland willen profiteren van het geld en de kennis van de Zuidelijke immigranten en daarmee voorkomen dat de economie van andere gewesten/landen hiervan zou profiteren / hun eigen positie in de doorvoer van goederen uit Antwerpen veiligstellen en daarmee hun eigen welvaart waarborgen 2

3 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

3, 1, 5, 2, 6, 4

Opmerking

Als door het wegstrepen van één fout geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

4 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat de volgende elementen:

- een juist voorbeeld van een trafiek (bijvoorbeeld: zoutziederijen / verfmolens die zich vestigden in de buurt van Amsterdam) 1
- een juiste uitleg van het verband tussen deze trafiek en de Amsterdamse stapelmarkt (bijvoorbeeld: de beschikbaarheid van grote hoeveelheden zout / tropisch hardhout op de Amsterdamse stapelmarkt leidde tot het ontstaan van zoutziederijen / de oprichting van verfmolens voor de verffabricage) 2

Vraag	Antwoord	Scores
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is: Uit de prent blijkt dat er in Amsterdam een rasphuis wordt opgericht, waar misdadigers te werk worden gesteld, zoals Coornhert in zijn tekst voorstelt.</p>	
6	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is: Bij 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is opmerkelijk dat een stad in het noorden van Duitsland graan koopt in de Republiek, omdat dit graan waarschijnlijk uit de Oostzee afkomstig is (via de moedernegotie), die dichterbij Bremen ligt dan bij de Republiek <p>Bij 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Staten-Generaal houden blijkbaar goed bij hoe groot de graanvoorraad in de Republiek is / nemen verschillende maatregelen om de voorraad broodgraan op peil te houden, wat noodzakelijk is om de bevolking te kunnen voeden / onrust/honger in het land te voorkomen 	<p>2</p> <p>2</p>
7	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amsterdam betaalde de meeste kosten in het gewest Holland, waardoor Amsterdam de meeste invloed op de besluitvorming in Holland had • Holland betaalde de meeste kosten voor de Republiek als geheel, waardoor Holland de meeste invloed op de besluitvorming in de Republiek had (en Amsterdam daardoor in de hele Republiek vaak haar zin kon doordrijven) 	<p>1</p> <p>1</p>
8	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de zeventiende eeuw belegden de regenten het familiekapitaal in risicovolle ondernemingen (zoals de handel in koloniale waren / nieuwe bedrijfstakken/trafieken) • Uit de tabel blijkt dat in de achttiende eeuw de regenten hun kapitaal in toenemende mate gaan beleggen in niet-productieve sectoren (staatsleningen) • wat kan worden verklaard uit de lagere opbrengsten van de eigen handel / de grotere concurrentie uit het buitenland / de rationele wijze waarop het familiekapitaal op de beste manier beheerd wordt 	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p>

Vraag	Antwoord	Scores
9	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veel pamfletschrijvers (patriotten) zagen de passieve manier waarop de regenten hun kapitaal belegden als een (morele) oorzaak voor de achteruitgang van de Republiek • wat maatschappelijk tot gevolg had dat de werkgelegenheid in de Hollandse steden sterk afnam / er een groot armoede- / werkloosheidsprobleem ontstond 	<p>1</p> <p>1</p>
10	<p>maximumscore 4</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat de aanval op de Engelse consul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opmerkelijk was, want Stadhouder Willem III was in 1688 koning van Engeland geworden. Er was dus sprake van een goede politieke verhouding tussen Engeland en de Republiek • begrijpelijk was, want de Acte van Navigatie bleef echter bestaan / Engeland trok de protectionistische maatregelen niet in, wat de tegenstelling tussen de Republiek en Engeland op economisch gebied verscherpte 	<p>2</p> <p>2</p>
11	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rond 1750 is de Leidse lakennijverheid sterk achteruit gegaan / ging het erg slecht met de Leidse lakennijverheid • Als oorzaak voor de achteruitgang van de Leidse lakennijverheid worden hoge loonkosten/lasten genoemd, waar de bron ook op wijst • Veel Leidse ondernemers in de lakennijverheid verplaatsen de productie naar gebieden met lagere loonkosten (zoals Hilversum/Tilburg) wat ook in de bron beschreven wordt 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
12	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p>Bij 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het verzoek wordt een subsidie voor ondernemers gevraagd / wordt gevraagd om ondersteuning bij de fabricage van lakens, wat ten goede komt aan de ondernemers / De subsidie voor de lakenfabrikanten zal het brood (voor de arbeiders) duurder maken <p>Bij 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het verzoek wordt gesuggereerd de broodaccijns te verhogen, wat zal drukken op de kosten van levensonderhoud van de arbeiders, waardoor die hogere lonen nodig zullen hebben (wat het probleem voor de lakennijverheid zal verergeren) 	<p>2</p> <p>2</p>

Vraag	Antwoord	Scores
13	<p>maximumscore 4</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="323 432 1342 539">• John Adams als politieke oorzaak van de stagnatie van de Republiek het ingewikkelde en eigenaardige staatsbestel van de Republiek / het particularisme noemt (net als veel patriotten) <li data-bbox="323 551 1342 658">• wat er toe heeft bijgedragen dat de Republiek de concurrentie met buitenlandse machten niet kon volhouden / dat er geen centraal beleid mogelijk was / er economische versplintering optrad <li data-bbox="323 701 1342 808">• John Adams als mentale oorzaak van de stagnatie van de Republiek het gebrek aan initiatief / het streven naar winst / het gebrek aan politiek idealen (van de regenten) noemt (net als veel patriotten) <li data-bbox="323 819 1342 887">• wat tot de stagnatie kon leiden door het teruglopen van investeringen in de productieve sector / het beleggen in leningen aan het buitenland 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Dekolonisatie en Koude Oorlog in Vietnam

- 14 maximumscore 4**
- Voorbeeld van een juist antwoord is:
 Het deel van de oproep dat:
- **wel** geschikt is om dit doel te bereiken, is het deel waarin Ho Chi Minh de Vietnamezen oproept in opstand te komen tegen de Japanners/ Fransen, omdat hij hiermee een beroep doet op het nationalisme / de wens naar onafhankelijkheid van veel Vietnamezen
 - **niet** geschikt is om dit doel te bereiken, is het deel waarin Ho Chi Minh het verzet presenteert als een stap op weg naar de wereldrevolutie, omdat de Vietnamezen die anti-communistisch zijn hierdoor zullen worden afgeschrikt
- 15 maximumscore 2**
- Kern van een juist antwoord is:
 Vietnam werd in de Tweede Wereldoorlog bezet door Japan, waardoor de koloniale gezagsverhouding met Frankrijk werd verbroken (wat het dekolonisatieproces heeft versneld).
- 16 maximumscore 2**
- Voorbeeld van een juist antwoord is:
 Het Amerikaanse verzet tegen de verkiezingen in Vietnam was een gevolg van de containment-politiek, omdat werd verwacht dat de communisten de verkiezingen zouden winnen (waardoor heel Vietnam communistisch zou worden), terwijl de containment-politiek juist was gericht op indammen van het communisme.

Vraag	Antwoord	Scores
17	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit Diems toespraak blijkt dat de Verenigde Staten het belangrijk vinden dat de grondstoffen uit Zuidoost-Azië behouden blijven voor de Westerse wereld. Dit past bij het Noord-Vietnamese vijandbeeld van de Verenigde Staten als een imperialistische mogendheid • Uit Diems toespraak blijkt dat hij voor Zuid-Vietnam een plaats ziet in de Westerse militaire samenwerking in Zuidoost-Azië. Dit past bij het Noord-Vietnamese vijandbeeld van de regering van Zuid-Vietnam als een marionettenregering van de Verenigde Staten 	<p>2</p> <p>2</p>
18	<p>maximumscore 4</p> <p>Een juist antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de Akkoorden van Genève hebben de communisten zich teruggetrokken uit Zuid-Vietnam / is Vietnam opgesplitst in twee delen. Op grond van deze bepaling verwerpt Kennedy de infiltratie van Noord-Vietnamezen in Zuid-Vietnam / het leveren van wapens door Noord-Vietnam aan Zuid-Vietnam (de externe revolutie) • Volgens de Akkoorden van Genève zouden in Vietnam verkiezingen plaatsvinden (waarin de Zuid-Vietnamese bevolking haar politieke toekomst bepaalde). De Verenigde Staten hebben zich hiertegen verzet, wat voor de Noord-Vietnamese regering de bevrijding van Zuid-Vietnam door infiltratie / de wapenleveranties aan het Zuid-Vietnamese verzet (de externe revolutie) rechtvaardigt 	<p>2</p> <p>2</p>
19	<p>maximumscore 2</p> <p>Kern van een juist antwoord is:</p> <p>De bron is het minst bruikbaar voor de houding van Noord-Vietnamese boeren ten aanzien van de landhervorming, omdat er twijfel is over de betrouwbaarheid van de weergave die dit partijlid geeft van de gang van zaken, want de kans is groot dat dit partijlid belang heeft bij een voor de partij gunstige voorstelling van zaken.</p>	
20	<p>maximumscore 2</p> <p>De juiste volgorde is:</p> <p>3, 6, 1, 5, 4, 2</p>	
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Als door het wegstrepen van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.</i></p>	

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 4	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> De boodschap die de Noord-Vietnamese propaganda kan overbrengen met de eerste foto is dat de Noord-Vietnamese bevolking de strijd van de Vietcong in het Zuiden steunt (met eten/wapens via de Ho Chi Minh-route) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Het doel is het moreel te verhogen van Vietcongstrijders die op dat moment nog vechten tegen het Amerikaanse leger in Zuid-Vietnam / te laten zien hoe gemotiveerd de Vietcong is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De boodschap die de Noord-Vietnamese propaganda kan overbrengen met de tweede foto is dat het Noord-Vietnamese leger superieur is (met zijn Russische zware wapens) in de strijd voor hereniging 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Het doel is Zuid-Vietnamese militairen, die er na het vertrek van de Amerikanen alleen voor stonden, te intimideren / de eigen soldaten een hart onder de riem te steken 	1
22	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Het Tet-offensief was op korte termijn een nederlaag voor Noord-Vietnam, omdat de verwachte doorbraak uitbleef / het offensief te veel slachtoffers kostte (waardoor de gevechtskracht werd aangetast) / de Verenigde Staten het gewonnen terrein snel heroverden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Het Tet-offensief was op lange termijn een overwinning voor Noord-Vietnam, omdat het leidde tot een omslag in de publieke opinie in de Verenigde Staten / het draagvlak voor de oorlog in de Verenigde Staten door de chaos tijdens het offensief sterk afnam 	1
23	maximumscore 3	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	Bij 1:	
	<ul style="list-style-type: none"> Het Zuid-Vietnamese beleid van de versterkte dorpen leidde tot de vlucht van een groot aantal boeren, wat bijdroeg tot de ontvolking van het Zuid-Vietnamese platteland 	1
	Bij 2:	
	<ul style="list-style-type: none"> De Verenigde Staten bestreden de Vietcong met Agent Orange / napalm / Search and Destroy-acties en maakten het leven op het platteland moeilijk, wat bijdroeg tot de ontvolking van het Zuid-Vietnamese platteland 	1
	Bij 3:	
	<ul style="list-style-type: none"> Bij de strijdwijze van de Vietcong hoorde het onder druk zetten van de bevolking van Zuid-Vietnam waardoor velen vluchtten, wat bijdroeg tot de ontvolking van het Zuid-Vietnamese platteland 	1

Vraag	Antwoord	Scores
24	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is: Met de oproep voor eensgezindheid / patriottisme zet Nixon zich af tegen de protestgeneratie, omdat hij hiermee het verzet tegen de oorlog afkeurt / steun zoekt bij de 'zwijgende meerderheid'.</p>	
25	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nixon doet een beroep op het patriottisme van de Amerikanen / op de eenheid van het Amerikaanse volk, waarop Cobb cynisch commentaar geeft met de tekst in zijn prent / met de Amerikaanse vlag op een lijkstaf die als kinderwagen wordt voortgeduwd • Nixon richt zich tot de zwijgende meerderheid die de Vietnamoorlog steunt, een groep die door Cobb cynisch wordt uitgebeeld als ouders die er trots op zijn dat hun zoon is gesneuveld in Vietnam 	<p>2</p> <p>2</p>
26	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat: De Pentagon Papers aantoonde dat de Amerikaanse regering misleidende informatie had gegeven, zodat de publicatie volgens de Amerikaanse regering afbreuk deed aan haar geloofwaardigheid.</p>	
27	<p>maximumscore 2</p> <p>Kern van een juist antwoord is: De Verenigde Staten wilden door instemming met het toewijzen van de zetel in de Veiligheidsraad aan de Volksrepubliek China (in plaats van Taiwan) bereiken dat de Volksrepubliek China Noord-Vietnam onder druk zou zetten om zich soepeler op te stellen bij de vredesonderhandelingen. of De Verenigde Staten wilden door instemming met het toewijzen van de zetel in de Veiligheidsraad aan de Volksrepubliek China (in plaats van Taiwan) de Sovjet-Unie en de Volksrepubliek China tegen elkaar uitspelen (de driehoeksdiplomatie) om de vredesonderhandelingen te versnellen.</p>	

Bronvermeldingen

- bron 1 J. Briels, De Zuid-Nederlandse immigratie 1572-1630, Haarlem 1978, pag. 36.
- bron 2 A.J. Gelderblom (red.), D.V. Coornhert, Boeventucht, Muiderberg 1985, pag. 99.
- bron 3 J. Jonker en K. Sluyterman, Thuis op de wereldmarkt, Den Haag 2000, pag. 63.
- bron 4 www.inghist.nl/retroboeken/statengeneraal, 15 januari 1630.
- bron 5 ontleend aan: Maarten Prak, Gezeten burgers, de elite in een Hollandse stad, Leiden 1700-1780, Amsterdam 1985, pag. 276.
- bron 6 N.W. Posthumus, Bronnen tot de geschiedenis van de Leidsche textielnijverheid, Deel 6, 1703-1795 Den Haag 1922, pag. 521.
- bron 7 Barbara W. Tuchman, Het eerste saluutschot, De Amerikaanse vrijheidsstrijd en de Republiek, Houten 1988, pag. 83.
- bron 8 ontleend aan: F. Logevall, The Origins of the Vietnam War, Essex 2001, pag. 98.
- bron 9 ontleend aan: Congressional Record-House 9 mei 1957, pag. 6699-6700.
- bron 10 ontleend aan: <http://wiretap.area.com/Gopher/Gov/US-History/Vietnam/diem-letters.txt>
- bron 11 ontleend aan: Gérard Chaliand, The Peasants of North Vietnam, Harmondsworth 1969, pag 77-79.
- bron 12 Tim Page, Another Vietnam, Pictures from the Other Side, zonder plaats, 2002, pag. 111.
- bron 13 <http://www.anothervietnam.com/Liberation/liberation2.html>.
- bron 14 ontleend aan: <http://www.watergate.info/nixon/silent-majority-speech-1969.shtml>.
- bron 15 Ron Cobb, Editorial Cartoons by Ron Cobb from the Underground Press Syndicate, Amsterdam, zonder datum, pag. 10.